

Kartlegging av biologisk mangfold, Vassfjellet Vinterpark

September 2019

Oppdragsnavn: Biologisk mangfold i Vassfjellet Vinterpark
Dokument nr.:
Filnavn: Vassfjellet_vinterpark.docx

Dato	2019-09.10			
Utarbeidet av	Amanda Andersen			
Kontrollert av	Geir Langelo			
Godkjent av	Geir Langelo			
Beskrivelse	Naturtypekartlegging			

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder

INNHold

1. SAMMENDRAG	5
2. INNLEDNING OG UTBYGGINGSPLANER	7
3. METODE	8
3.1 DATAINNSAMLING.....	8
3.1.1 Eksisterende informasjon.....	8
3.1.2 Feltundersøkelser.....	8
4. NATURVERDIER	8
4.1 NATURGRUNNLAGET	8
4.1.1 Klima og vegetasjonssoner.....	8
4.1.2 Berggrunn og løsmasser.....	8
4.2 OVERORDNEDE KARAKTERISTISKE TREKK	8
4.3 UTVALGTE NATURTYPER ETTER NiN 2 (2019)	10
4.3.1 Kalkfattig rabbe	11
4.3.2 Kalkfattig leside	11
4.3.3 Kalkfattig snøleie.....	12
4.3.4 Gammelskog	12
4.3.5 Kalkrik åpen jordvannsmyr	13
4.4 NATUROMRÅDER SOM IKKE ER UTVALGT ETTER NiN 2 (2019).....	13
4.5 FUGL OG PATTEDYR	14
4.6 FREMMEDE ARTER.....	14
4.7 RØDLISTEARTER.....	14
4.8 VURDERINGER I FORHOLD TIL UTREDNINGSKRAV I NATURMANGFOLDLOVEN	14
5. KILDER	16
5.1 SKRIFTLIGE KILDER	16

Forord

I forbindelse med regulering av Vassfjellet vinterpark, har Natur og Samfunn AS kartlagt naturtyper og biologisk mangfold i planområdet. Feltarbeidet ble utført 10. september 2019 av Helga Langelo Hole, Geir Langelo og Amanda Engberg Andersen, og danner grunnlaget for rapporten. Rapporten er i hovedsak utarbeidet av Amanda Engberg Andersen.

1. SAMMENDRAG

Bakgrunn og formål

MjøsPlan AS skal utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for utvidelsen av Vassfjellet Vinterpark og har i denne forbindelse engasjert Natur og Samfunn AS til å utføre en kartlegging av biologisk mangfold i planområdet.

Datagrunnlag

Miljødirektoratets Kartleggingsinstruks – Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2019 er benyttet som metodisk basis for kartleggingen. Det er utført innsamling av eksisterende data, feltundersøkelser, omfangsvurdering og konsekvensutredning. Geografisk er arbeidet avgrenset av definerte avgrensninger. Vurderinger av virkninger utenfor området har blitt gjort der dette er hensiktsmessig.

Metoder

Kartleggingen har fulgt Miljødirektoratets Kartleggingsinstruks – Kartlegging av Naturtyper etter NiN2 i 2019. Det er lagt vekt på å beskrive området, med vekt på areal med spesiell naturverdi. Områdene som er utvalgte naturområder etter Miljødirektoratets instruks vil bli presentert først. Deretter vil det komme en beskrivende del av de resterende naturtyper i planområdet. Områder som er sterkt endret, slik som deponi og skitraseer er ikke regnet som «naturområder» i denne sammenheng. Alle områdene vil bli vurdert ut i fra områdets økologiske verdi. Det er foreslått tiltak som kan avbøte/reducere eventuelle negative konsekvenser av tiltaket.

Registreringer

Det er registrert totalt 44 viktige naturtyper i planområdet. 30 av disse ligger over tregrensa og er rabber, lesider og snøleier. De resterende 14 ligger under tregrensa og er kartlagt som rikmyr og gammelskog.

Verdivurdering

Samlet sett vurderes verdiene for tema naturmangfold til å være moderat. Dette på grunnlag av at mye av skogen i områdene enten er plantet eller hogd produksjonsskog med få verdier for naturmangfold, men med innslag av noe eldre skog og en del myr. Berggrunnen i området er for det meste fattig, noe som ble gjenspeilet av at funn i felt var begrenset til trivielle og nøysomme arter. Myrområdene er likevel noe rikere, og deler av dem inneholder noen mer kalkkrevende arter som indikerer rikmyr. Fjellvegetasjonen er kalkfattig og typisk for fjellvegetasjonen ellers i området.

Avbøtende tiltak

Det vil være viktig å begrense arealbruken mest mulig, også under anleggsperioden, slik at mest mulig av naturverdiene kan opprettholdes. Dette innebærer at områder som ikke er planlagt å bygge ned, ikke må benyttes til riggområder eller midlertidig hensettelse av maskiner og annet utstyr.

Masser og utstyr bør lagres på fastmark og ikke på myrområder.

I den grad det er mulig bør viktige naturtyper og myrområder skånes for utbygging. Spesielt områder med moderat eller høyere verdi.

2. INNLEDNING OG UTBYGGINGSPLANER

På oppdrag fra MjøsPlan AS har Natur og Samfunn AS utført kartlegging av naturtyper og biologisk mangfold i forbindelse med regulering av Vassfjellet Vinterpark. Planen er å utvide skianlegget sørover, for å kunne innlemme flere skitraseer. Utvidelsen omfatter 710 daa LNF-arealer, som består av skog og utmark.

3. METODE

3.1 Datainnsamling

3.1.1 Eksisterende informasjon

Det er samlet inn informasjon fra Naturbase og Artskart, samt kartleggingsrapporter fra nærliggende områder i regionen.

3.1.2 Feltundersøkelser

Feltundersøkelsene ble utført 10.09.2019 av Helga Hole, Amanda Andersen og Geir Langelo. Det var fint vær og gode arbeidsforhold under feltarbeidet, men årstiden medførte at mange av karplantene hadde visnet bort. Terrenget var lite krevende, og hele området ble godt undersøkt.

4. NATURVERDIER

4.1 Naturgrunnlaget

4.1.1 Klima og vegetasjonssoner

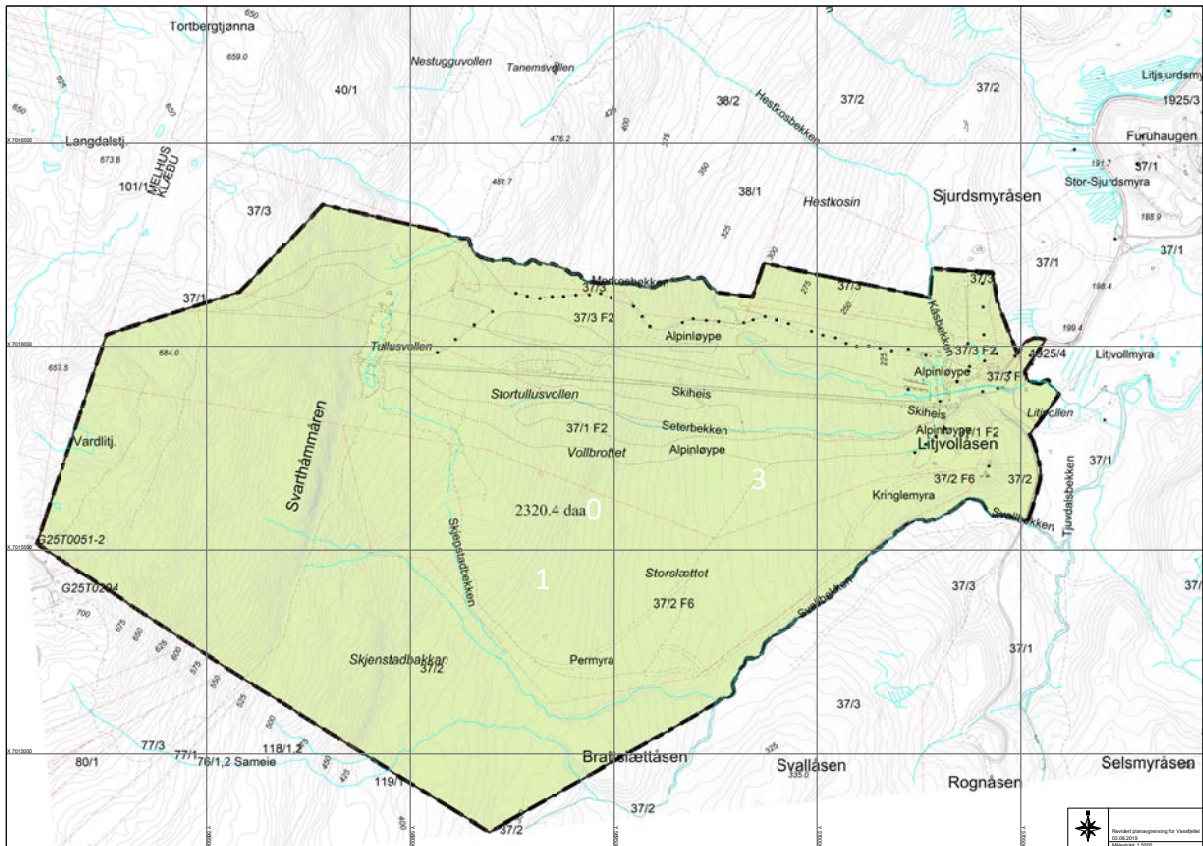
Vassfjellet ligger i svakt oseanisk seksjon (O1) i mellomboreal sone (MB).

4.1.2 Berggrunn og løsmasser

Området består av bart fjell (gabbro og diabasganger, NGU N50) og stedvis torv og morenemateriale i områdene over tregrensa. Under tregrensa er det løsmasser av morenemateriale og stedvis torv. Øst i området er det breelvavsetninger.

4.2 Overordnede karakteristiske trekk

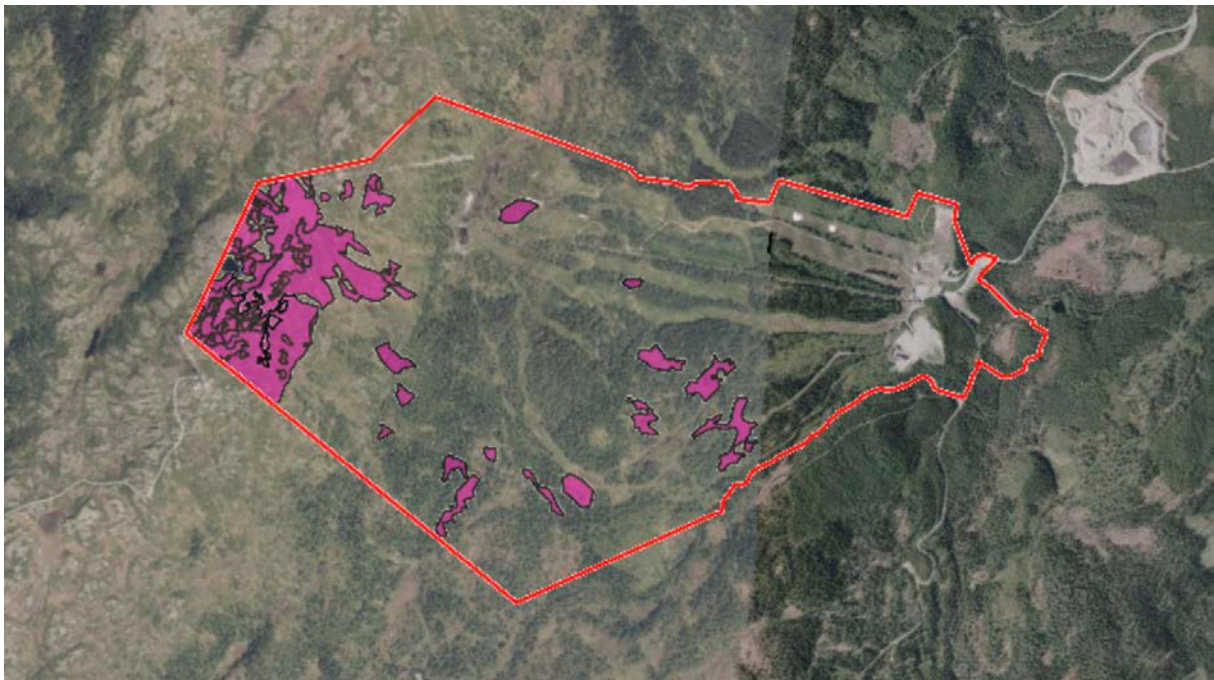
Planområdet ligger nedover en fjellside, som strekker seg fra toppen av Vassfjellet til bunnen av skitrekket øst i området. Det er flere skitraseer i området fra før. Planområdet ligger omkranset av naturområder, med jordbrukslandskap øst for området.

Figur 1. Kartet viser planavgrensningen for tiltaket.

4.3 Utvalgte naturtyper etter NiN 2 (2019)

44 lokaliteter med utvalgte naturtyper ble funnet i planområdet ved kartlegging etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks 2019). Det er fra før ikke registrert viktige naturtyper innenfor tiltakets influensområde.

Figur 2: Rosa markering viser viktige naturtyper kartlagt etter NiN 2 (2019). Rød markering viser planområdet.

30 av lokalitetene ligger over tregrensa og består av fjellvegetasjon. Etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks skal omlag all fjellvegetasjon kartlegges som viktige naturtyper, bortsett fra myr som ikke er rikmyr (området ligger i mellomboreal sone). Kartlagte naturtyper i dette området er kalkfattig rabbe, kalkfattig leside, og kalkfattig snøleie.

Under tregrensa er det kartlagt 14 områder, hvorav de kartlagte naturtypene er gammelskog og kalkrik åpen jordvannsmyr.

4.3.1 Kalkfattig rabbe

Figur 3: Fotoene viser vegetasjonen i et representativt utvalg av lokalitetene. Foto: Amanda Andersen

Områdene er kalkfattige og har en stor andel bart fjell. Vegetasjonen er sparsom og kvitkrull, islandslav, lys reinlav, grå reinlav, rypebær og greplyng dominerer feltsjiktet. Lokalitetene har ikke spor etter hverken beite, kjøring med tyngre kjøretøy eller menneskeskapte objekter. Områdene har noe slitasje etter tråkk, da områdene blir brukt som friluftsområde. Et par av områdene har festepunkt til satellitt-tårnet som står utenfor planområdet.

Lokalitetene har blitt vurdert til å ha høy kvalitet.

4.3.2 Kalkfattig leside

Figur 4: Fotoene viser vegetasjonen i et representativt utvalg av lokalitetene. Foto: Amanda Andersen

Vegetasjonen i lesidene er mer kalkfattig med blåbær, dvergbjørk og tyttebær so dominerende arter i området. Områdene er kalkfattige og har ikke spor etter hverken beite, kjøring med tyngre kjøretøy eller menneskeskapte objekter. Områdene har noe slitasje etter tråkk, da områdene blir brukt som friluftsområde.

Lokalitetene har blitt vurdert til å ha høy kvalitet.

4.3.3 Kalkfattig snøleie

Figur 5: Fotoene viser vegetasjonen i et representativt utvalg av lokalitetene. Foto: Amanda Andersen

Snøleiene ligger gjerne lavt i terrenget og er mettet med vann, selv om det ikke er torvdannelse. Områdene er kalkfattige og har ikke spor etter hverken beite, kjøring med tynge kjøretøy eller menneskeskapte objekter.

Lokalitetene har blitt vurdert til å ha moderat og høy kvalitet.

4.3.4 Gammel granskog

Figur 6: Fotoene viser vegetasjonen i et representativt utvalg av lokalitetene. Foto: Amanda Andersen

Områdene er kalkfattige og har ikke spor etter kjøring med tynge kjøretøy eller menneskeskapte objekter. Det er en del liggende død ved og noe stående død ved i områdene. På noen av trærne ble rødlistearten gubbeskjegg (NT) funnet.

Lokalitetene er vurdert til å ha moderat og høy kvalitet.

4.3.5 Kalkrik åpen jordvannsmyr

Figur 7: Fotoene viser vegetasjonen i et representativt utvalg av lokalitetene. Foto: Amanda Andersen

Områdene er kalkrike og kalkindikatorer forekommer vanlig i lokalitetene. Det er ikke spor etter kjøring med tyngre kjøretøy eller menneskeskapte objekter.

Lokalitetene er vurdert til å ha lav-, moderat- og høy kvalitet.

4.4 Naturområder som ikke er utvalgt etter NiN 2 (2019)

Figur 8: Blåbærskog

Skogen i området er produksjonsskog av gran, og er en typisk blåbærgranskog med lite variasjon. Bjørk og rogn vokser spredt mellom grana i åpne områder. Skogen ser ikke ut til å være spesielt gammel.

Områdene har blitt vurdert til å ha lav kvalitet.

Figur 9: Intermediær jordvannsmyr med kjørespor.

Det er flere myrpartier i området, hvor kun de rikeste delene har blitt skilt ut som utvalgte naturtyper. Myrene ser ikke ut til å ha blitt brukt til torvtaking eller grøfting, men noen av myrene har kjørespor. Sporene anses ikke som dype nok til å ha gjort varig skade på myra, og alle myrområdene vurderes til å være i god stand.

Områdene har blitt vurdert til å ha moderat kvalitet.

Sør i området ligger det en nedbørsmyr. Arealet av myra (8,6 dekar) er mindre enn 10 dekar og er dermed for lite til å registreres etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks. Myra er i god stand, og det er ikke spor etter grøfting eller torvuttak.

Området har blitt vurdert til å ha moderat kvalitet.

Figur 10: Nedbørsmyr

4.5 Fugl og pattedyr

Ved befarings av området ble det observert spor etter elg og hjort. Det ble ikke observert annet enn vanlige fuglearter som trost og spurvefugler i området. Av amfibier er frosk vanlig i området.

4.6 Fremmede arter

Det ble ikke observert fremmede arter i lokalitetene.

4.7 Rødlistearter

Gubbeskjegg (NT) ble funnet spredt i det meste av områdene med gran.

4.8 Vurderinger i forhold til utredningskrav i naturmangfoldloven

§8 Kunnskapsgrunnlaget

“Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.”

En har vurdert naturverdier med spesiell vekt på naturtyper og vegetasjon.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som middels for karplanter, de fleste artene lot seg identifisere selv om det var sent i sesongen. Sopp og moser ble ikke undersøkt spesielt da potensialet for sjeldne og krevende arter i disse gruppene ble vurdert som dårlig. Da med unntak av vedboende sopp på granlæger i områdene med gammelskog.

Kunnskapsgrunnlaget er dårlig for fugl da kartleggingen ble gjort på høsten .

§9 Førre-var-prinsippet

“Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.”

Selv om vi vurderer kunnskapsgrunnlaget for dårlig for planter og sopp, så mener vi undersøkelsene likevel gir nok informasjon til å kunne gjøre en beslutning i forhold til naturmiljø om de avbøtende tiltakene følges opp. En har derfor ikke funnet grunn til å ta i bruk føre-var-prinsippet.

§10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

“En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.”

Området fremstår som vanlig i regionen. Likevel vil nye inngrep være en del av en «bit for bit-nedbygging» av intakte naturområder, og er en irreversibel prosess som gjør at det stadig blir færre naturlige områder i nær beliggenhet til bebyggelse. Skitraseene fragmenterer (splitter opp) naturlige sammenhengende områder, og skaper barrierer for spredning av enkelte arter. Særlig er rester av gammelskog viktig å ta vare på, da Trøndelag er en region med aktivt skogbruk og det meste av gammelskogen er borte.

Avbøtende tiltak

Det vil være viktig å begrense arealbruken mest mulig, også under anleggsperioden, slik at mest mulig av naturverdiene kan opprettholdes. Dette innebærer at områder som ikke er planlagt å bygge ned, ikke må benyttes til riggområder eller midlertidig hensettelse av maskiner og annet utstyr.

Områder med gammel granskog bør ikke hugges. Døde liggende trær bør få ligge i fred da disse er habitat for sjeldne og krevende sopparter. Om områder med gammel skog og læger likevel må ryddes, bør lægerne flyttes til nærmeste intakte granskog.

Myrområdene er sårbare for inngrep, og bør ikke dreneres eller gjøres andre inngrep i.

Til den grad det er mulig bør viktige naturtyper ikke bygges ned, særlig områdene med moderat og høyere verdi. Myrområder burde også skånes av klimahensyn da myrene er store karbonlager som vil begynne å brytes ned dersom de blir grøftet eller gravd opp.

Masser og utstyr bør lagres på fastmark og ikke på myrområder.

5. KILDER

5.1 Skriftlige kilder

Artsdatabanken 2018. Tjenesten Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>.

Direktoratet for naturforvaltning 2000. Viltkartlegging. DN-håndbok 11. Revidert 2007.

Direktoratet for naturforvaltning 2001, rev. 2007. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN-håndbok 19.

Fremmedartslista 2018, Artsdatabanken.no.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge. ISBN: 978-82-92838-40-2.

Lindgaard, A. & Henriksen, S. (red.). 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

Miljødirektoratet 2019. Kartleggingsinstruks kartlegging av naturtyper etter NiN2 i 2019

Miljøverndepartementet 2010. Lovdata fra Norsk Lovtidend: Forskrift om konsekvensutredninger: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20050401-0276.html>

Statens vegvesen 2006, Håndbok V712, revidert 2018.